

**Spojené věci T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02,
T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02**

Bolloré SA a další

v.

Komise Evropských společenství

„Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Trh samopropisovacího papíru – Pokyny o metodě stanovování pokut – Délka trvání protiprávního jednání – Závažnost protiprávního jednání – Zvýšení za účelem odrazení – Přitěžující okolnosti – Polehčující okolnosti – Sdělení o spolupráci“

Rozsudek Soudu (pátého senátu) ze dne 26. dubna 2007 II - 965

Shrnutí rozsudku

1. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Dodržování práva na obhajobu – Přístup ke spisu (Článek 8 odst. 1 ES; nařízení Rady č. 17)*
2. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje, že došlo k protiprávnímu jednání – Vyloučení důkazů, které nebyly oznámeny určenému podniku (Článek 81 odst. 1 ES)*

3. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje, že došlo k protiprávnímu jednání – Rozhodnutí neshodující se s oznámením námitek – Porušení práva na obhajobu – Podmínka*
(Článek 81 odst. 1 ES; nařízení Rady č. 17)
4. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Nepoužitelnost článku 6 Evropské úmluvy o ochraně základních práv a svobod – Použitelnost obecných zásad práva Společenství*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 19 odst. 2)
5. *Akty orgánů – Akty vydané v rámci výkonu posuzovací pravomoci – Dodržení záruk přiznaných adresátovi veřejné správy*
6. *Hospodářská soutěž – Pravidla Společenství – Protiprávní jednání, jehož se dopustila dceřiná společnost – Přičtení mateřské společnosti – Podmínky*
(Článek 81 odst. 1 ES)
7. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje, že došlo k protiprávnímu jednání – Použití prohlášení ostatních podniků účastníků se protiprávního jednání jako důkazního prostředku*
(Článek 81 ES; nařízení Rady č. 17, čl. 11)
8. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Účast podniku na protisoutěžních iniciativách*
(Článek 81 odst. 1 ES)
9. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Přičtení podniku*
(Článek 81 odst. 1 ES)
10. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje, že došlo k protiprávnímu jednání – Důkazy, které mají být shromážděny*
(Článek 81 odst. 1 ES)
11. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Jednání ve vzájemné shodě – Pojem*
(Článek 81 odst. 1 ES)

12. *Hospodářská soutěž – Pravidla Společenství – Porušení – Pokuty – Vymezení – Kritéria – Zvýšení obecné úrovně pokut*
(Článek 81 odst. 1 ES; nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2)
13. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Oznámení námitek – Nezbytný obsah*
(Článek 81 odst. 1 ES; nařízení Rady č. 17)
14. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Oznámení námitek – Nezbytný obsah*
(Článek 81 odst. 1 ES a 229 ES; nařízení Rady č. 17, článek 17 a článek 19 odst. 1)
15. *Hospodářská soutěž – Kartelové dohody – Zákaz – Porušení – Dohody a jednání ve vzájemné shodě, které lze považovat za zakládající jediné protiprávní jednání*
(Článek 81 odst. 1 ES)
16. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Kritéria – Závažnost protiprávního jednání*
(Článek 81 odst. 1, ES; sdělení Komise 98/K 9/03)
17. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Kritéria – Konkrétní dopad na trh*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2; sdělení Komise 98/K 9/03)
18. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Kritéria – Závažnost protiprávního jednání – Polehčující okolnosti*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2; sdělení Komise 98/K 9/03)
19. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Kritéria – Závažnost protiprávního jednání*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2)
20. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2)

21. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2)

22. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení*
(Článek 81 odst. 1 ES; nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2; sdělení Komise 96/K 207/04 a 98/K 9/03)

23. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení*
(Článek 81 odst. 1 ES; nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2; sdělení Komise 98/K 9/03)

24. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Kritéria – Závažnost protiprávního jednání – Přítěžující okolnosti*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2; sdělení Komise 98/K 9/03 bod 2)

25. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Kritéria – Závažnost protiprávního jednání – Polehčující okolnosti*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2; sdělení Komise 98/K 9/03 bod 3)

26. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Kritéria – Závažnost protiprávního jednání – Polehčující okolnosti*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2)

27. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Kritéria – Závažnost protiprávního jednání – Polehčující okolnosti*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2; sdělení Komise 98/K 9/03 bod 3 třetí odrážka)

28. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Neuložení nebo snížení pokuty za spolupráci obviněného podniku*
(Nařízení Rady č. 17, čl. 15 odst. 2; sdělení Komise 96/K 207/04)

29. *Hospodářská soutěž – Pokuty – Výše – Vymezení – Kritéria – Snížení částky pokuty v důsledku spolupráce obviněného podniku*

(Nařízení Rady č. 17, čl. 11 odst. 4 a 5, a čl. 15 odst. 2; sdělení Komise 96/K 207/04, část D bod 2)

30. *Řízení – Důkazní opatření – Žádost o předložení dokumentů*

(Jednací řád Soudu, článek 65 a čl. 66 odst. 1)

1. V řízení podle pravidel hospodářské soutěže Společenství je Komise za účelem umožnění dotčeným podnikům užitečně se bránit proti námitkám vůči nim vzneseným v oznámení námitek povinna jim umožnit nahlédnout do celého vyšetřovacího spisu, s výjimkou dokumentů obsahujících obchodní tajemství jiných podniků nebo jiné důvěrné informace, jakož i s výjimkou interních dokumentů Komise.
nebo sdruženími podniků, od nichž pochází dotčené dokumenty, jejich nedůvěrné verze. Pokud se příprava nedůvěrných verzí všech dokumentů zdá být složitá, musí předat dotčeným účastníkům řízení dostatečně přesný seznam dokumentů, které jsou problematické, aby jim umožnila posoudit vhodnost požádat o nahlédnutí do specifických dokumentů.

Právo podniků a sdružení podniků na ochranu jejich obchodního tajemství musí být krom toho vyváženo zaručením práva nahlédnout do celého spisu.

(viz body 45–46)

Pokud má tedy Komise za to, že některé dokumenty v jejím vyšetřovacím spise obsahují obchodní tajemství nebo jiné informace důvěrného charakteru, musí připravit nebo nechat připravit podniky

2. Vzhledem k tomu, že dokumenty neoznačené dotčeným stranám v průběhu správního řízení nejsou platnými důkazními prostředky, je třeba, pokud se ukáže, že Komise vycházela v konečném rozhodnutí z dokumentů neobsažených ve vyšetřovacím spise,

kteří nebyly žalobkyním oznámeny, odmítnout uvedené dokumenty jako důkazní prostředky.

niků za účelem jejich účinné obhajoby před tím, než Komise přijme konečné rozhodnutí.

Z toho vyplývá, že pokud se Komise v řízení podle čl. 81 odst. 1 ES zamýšlí za účelem zjištění existence protiprávního jednání oprít o část odpovědi na oznámení námitek nebo o dokument připojený k takové odpovědi, musí ostatním účastníkům takového řízení umožnit vyjádřit se k takovému důkazu.

Tento požadavek není dodržen, jestliže rozhodnutí přičítá odpovědnost za protiprávní jednání mateřské společnosti jednak z důvodu účasti její dceřiné společnosti na kartelové dohodě, a jednak z důvodu přímé účasti mateřské společnosti na aktivitách kartelu, zatímco oznámení námitek neumožňuje mateřské společnosti seznámit se s námitkou vycházející z její přímé účasti na protiprávním jednání, dokonce ani se skutečnostmi konečně uvedenými v rozhodnutí na podporu této námítky.

(viz body 56–57)

3. Oznámení námitek musí obsahovat popis námitek, které jsou formulovány dostatečně jasně, byť stručně, aby bylo dotčeným osobám umožněno skutečně zjistit, jaké chování jim Komise vytýká. Pouze za této podmínky totiž může oznámení námitek splnit svou funkci vyplývající z nařízení Společenství, spočívající v poskytnutí všech nezbytných informací podnikům a sdružením pod-

I když však rozhodnutí Komise obsahuje nová skutková nebo právní tvrzení, ohledně kterých nebyly dotyčné podniky vyslechnuty, konstatovaná vada způsobí neplatnost rozhodnutí v tomto bodě, pouze pokud dotyčná tvrzení nemohou být právně dostačujícím způsobem prokázána na základě jiných skutečností uvedených v rozhodnutí, ke kterým se dotyčné podniky mohly vyjádřit.

Krom toho pokud určité důvody rozhodnutí samy o sobě mohou právně

dostačujícím způsobem odůvodňovat toto rozhodnutí, vady, jimiž mohou být stíženy jiné důvody rozhodnutí, nemají v žádném případě vliv na jeho výrok.

svědectví by bylo požadováno, není v rozporu s výše uvedenými zásadami.

(viz body 86–87)

(viz body 67, 71, 77, 79–81)

4. I když Komise není soudem ve smyslu článku 6 Evropské úmluvy o ochraně základních práv a svobod a i když pokuty uložené Komisí nemají trestní charakter, skutečností zůstává, že Komise je povinna ve správním řízení dodržovat obecné zásady práva Společenství.
5. V takovém případě, kde orgány Společenství disponují posuzovací pravomocí, aby byly schopny plnit svou úlohu, má dodržení záruk přiznaných právním řádem Společenství o to větší význam. K těmto zárukám patří zejména povinnost příslušného orgánu přezkoumat s péčí a nestranností všechny rozhodné skutečnosti projednávaného případu.

(viz bod 92)

Jednak, i když Komise může vyslechnout fyzické nebo právnické osoby, pokud to považuje za nutné, nemá právo předvolat svědky v neprospěch bez jejich souhlasu, a jednak, skutečnost, že ustanovení práva hospodářské soutěže Společenství nestanoví povinnost Komise předvolat svědky ve prospěch, jejichž

6. Okolnost, že dceřiná společnost má vlastní právní subjektivitu, nepostačuje k vyvrácení možnosti, aby její chování bylo přičteno mateřské společnosti, zejména pokud dceřiná společnost samostatně neurčuje své chování na trhu, ale v zásadě uplatňuje pokyny, kterou jsou jí uděleny mateřskou společností.

V tomto ohledu skutečnost týkající se vlastnictví celého kapitálu dceřiné společnosti, i když je výrazným ukazatelem existence rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na chování dceřiné společnosti na trhu, nepostačuje sama o sobě k přičtení odpovědnosti mateřské společnosti za chování dceřiné společnosti. Je nezbytná existence dalšího poznatku o míře účasti, který však může vyplývat z nepřímých důkazů. Tento další poznatek nemusí nutně spočívat v důkazu o pokynech skutečně udělených mateřskou společností dceřiné společnosti, aby se tato účastnila kartelové dohody.

Krom toho, prohlášení, která jsou v rozporu se zájmy prohlašujícího, musí být v zásadě považována za zvlášť hodnověrné důkazy.

(viz body 166–167)

(viz body 131–132)

7. Prohlášení podniku obviněného z účasti na kartelové dohodě, jehož správnost je popírána několika ostatními podniky, které byly rovněž obviněny, nemůže být považováno za dostatečný důkaz existence protiprávního jednání spáchaného těmito posledně uvedenými podniky, aniž by bylo podpořeno jinými důkazy.

8. Postačuje, aby Komise prokázala, že dotyčný podnik se účastnil schůzek, na kterých byly uzavřeny protisoutěžní dohody, aniž by se tomu zjevně bránil, aby právně dostačujícím způsobem prokázala účast uvedeného podniku na kartelové dohodě. Pokud byla účast na takových schůzkách zjištěna, přísluší tomuto podniku, aby předložil údaje prokazující, že jeho účast na zmíněných schůzkách nebyla vedena žádným protisoutěžním záměrem, a to tím, že prokáže, že svým soutěžitelům sdělil, že jeho účast na těchto schůzkách měla odlišnou povahu než jejich.

Důvod této právní zásady je ten, že podnik tím, že se účastní uvedené schůzky, aniž by se veřejně distancoval od jejího obsahu, vede ostatní účastníky k domněnku, že souhlasí s výsledkem setkání a že se jím bude řídit.

Navíc okolnost, že podnik neplní výsledky takové schůzky, ho nemůže zprostit jeho odpovědnosti za účast na kartelové dohodě, ledaže by se veřejně distancoval od jejího obsahu.

na uvedeném protiprávním jednání, je-li prokázáno, že daný podnik o protiprávním jednání ostatních účastníků věděl nebo jej mohl rozumně předvídat a byl připraven přijmout toto riziko.

Pokud je tento systém schůzek součástí souboru snah dotýčných podniků sledujících jediný hospodářský cíl, tedy narušení běžného vývoje cen na relevantním trhu, bylo by nepřirozené toto chování, charakterizované jediným účelem, dělit tím, že v něm bude spatřováno více odlišných protiprávních jednání.

Pouhá skutečnost, že dohoda, které se podnik účastnil, a celková kartelová dohoda mají stejný účel, nepostačuje k tomu, aby tomuto podniku byla přičtena účast na celkové kartelové dohodě. Jeho účast na dotčené dohodě totiž může být výrazem jeho přistoupení k uvedené celkové kartelové dohodě, pouze pokud podnik věděl nebo musel vědět, že se svou účastí na dotčené dohodě začlenil do celkové kartelové dohody.

(viz body 188–189, 196, 312, 360, 424)

(viz body 207, 209, 236)

9. Podnik, který se účastnil porušení pravidel hospodářské soutěže Společenství, které má mnoho forem, chováním, které je mu vlastní, které spočívá v dohodě nebo v jednání ve vzájemné shodě s cílem narušujícím hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES a jehož účelem je přispět k uskutečňování protiprávního jednání v plném rozsahu, může být rovněž odpovědný za chování ostatních podniků v rámci téhož protiprávního jednání po celou dobu svojí účasti

10. Co se týče zajišťování důkazů o protiprávním jednání porušujícím čl. 81 odst. 1 ES, Komise je povinna předložit důkaz o protiprávních jednáních, které konstatuje, a opatřit vhodné důkazy, aby právně dostačujícím způsobem prokázala existenci skutečností zakládajících protiprávní jednání.

Je nutné, aby Komise za účelem odůvodnění pevného přesvědčení, že došlo

k protiprávnímu jednání, uvedla přesné a shodující se důkazy. Nicméně každý z důkazů předložených Komisí nemusí nezbytně se zřetelem na každý prvek protiprávního jednání odpovídat těmto kritériím. Stačí, když soubor nepřímých důkazů, kterého se orgán dovolává, odpovídá ve svém celku tomuto požadavku.

na trhu informace, které si vyměnily se svými konkurenty.

(viz bod 291)

(viz body 256–258)

12. Skutečnost, že Komise v minulosti použila pokuty určité úrovně na určité typy protiprávních jednání, ji nemůže zbavit možnosti zvýšit tuto úroveň v mezích uvedených v nařízení č. 17, pokud to je nezbytné k zajištění uplatňování politiky Společenství v oblasti hospodářské soutěže.

11. Požadavek autonomní politiky každého hospodářského subjektu, která je vlastní ustanovením Smlouvy týkajícím se hospodářské soutěže, striktně brání všem přímým nebo nepřímým kontaktům mezi těmito subjekty, které by mohly ovlivnit tržní chování skutečného nebo potenciálního soutěžitele či odhalení tržního chování, o kterém tyto subjekty samy rozhodly nebo mají v úmyslu rozhodnout, takovému soutěžiteli, pokud je cílem nebo výsledkem těchto kontaktů zavedení podmínek hospodářské soutěže, které neodpovídají běžným podmínkám relevantního trhu. V tomto ohledu je třeba se domnívat, neexistuje-li důkaz o opaku, jehož předložení přísluší zúčastněným subjektům, že podniky, které jednájí ve vzájemné shodě a které zůstávají na trhu aktivní, zohledňují při určování svého chování

Účinné použití pravidel Společenství hospodářské soutěže totiž vyžaduje, aby Komise mohla kdykoliv přizpůsobit úroveň pokut potřebám této politiky.

Podniky, vůči nimž se vede správní řízení, jež může vyústit v uložení pokuty, nemohou nabyt legitimního očekávání, že Komise nepřekročí úroveň pokut používanou dříve.

(viz body 376–377)

13. Komise není povinna, jelikož uvedla skutkové a právní okolnosti, na kterých založí svůj výpočet výše pokut, upřesnit v oznámení námitek způsob, jakým využije každou z těchto skutečností pro vymezení úrovně pokuty. Uvedení údajů ohledně úrovně zamýšlených pokut, dokud nebyla podnikům dána možnost uplatnit jejich připomínky k námitkám, které jsou vůči nim vzneseny, by totiž znamenalo nepřiměřeně předjímat rozhodnutí Komise.

Komise tedy ve správním řízení není povinna dotyčným podnikům oznámit svůj úmysl použít novou metodu výpočtu částky pokut.

(viz body 392, 403)

předpokládaného protiprávního jednání, stejně jako skutečnost, že k němu došlo „úmyslně nebo z nedbalosti“. Komise jim tak poskytuje údaje, které jsou nezbytné pro jejich obranu nejen proti zjištění protiprávního jednání, ale i proti uložení pokuty.

Z toho vyplývá, že co se týče vymezení výše pokut uložených za porušení pravidel hospodářské soutěže, práva obhajoby dotyčných podniků jsou před Komisí zajištěna možností vyjádřit se k délce trvání, závažnosti a protisoutěžnímu charakteru vytýkaných skutečností. Podnikům je krom toho poskytnuta další záruka, co se týče vymezení částky pokut, v rozsahu, ve kterém má Soud neomezenou pravomoc a může zejména na základě článku 17 nařízení č. 17 zrušit nebo snížit pokutu.

(viz body 397–398)

14. Komise splní svou povinnost dodržet právo podniků být vyslechnuty, pokud ve svém oznámení námitek výslovně uvede, že bude zkoumat, zda je třeba uložit dotyčným podnikům pokuty, a pokud uvede hlavní skutkové a právní okolnosti, které mohou vést k uložení pokuty, jako je závažnost a délka trvání

15. I když skutečnost, že se podnik neúčastnil všech prvků zakládajících karte-

lovou dohodu, není rozhodná pro prokázání existence protiprávního jednání, musí být taková skutečnost zohledněna při posouzení závažnosti protiprávního jednání a popřípadě vymezení pokuty.

nebo kvót rozdělení trhů narušují řádné fungování vnitřního trhu a taková kvalifikace může krom toho být použita vzhledem k jiným praktikám, které mohou mít takový účinek.

(viz bod 429)

16. Posouzení závažnosti protiprávního jednání v rámci vymezení výše pokut za porušení pravidel hospodářské soutěže Společenství musí být provedeno zejména s přihlédnutím k povaze omezení hospodářské soutěže.

Z judikatury ani z pokynů o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO totiž nevyplývá, že kvalifikace jako velmi závažné protiprávní jednání předpokládá kumulaci několika těchto praktik. Horizontální kartelová dohoda o cenách může sama o sobě být takovým protiprávním jednáním, pokud ohrožuje řádné fungování trhu.

Protiprávní jednání spočívající v určování cen a rozdělení trhů musí být považována za zvláště závažná, jelikož s sebou přinášejí přímý zásah do základních parametrů hospodářské soutěže na dotčeném trhu.

Mimoto ani z pokynů, ani z judikatury nevyplývá, že kartelová dohoda musí obsahovat zvláštní institucionální strukturu, aby byla kvalifikována jako velmi závažné protiprávní jednání.

(viz body 434–437, 441)

Avšak kvalifikace velmi závažného protiprávního jednání není podmíněna existencí uzavření trhů. Naopak se předpokládá, že horizontální kartelové dohody týkající se cenových kartelů

17. Podle pokynů o metodě stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO je při hodnocení závažnosti protiprávního jednání třeba brát v úvahu

jeho povahu, skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit, a velikost dotčeného zeměpisného trhu. Výše uvedené pokyny tak přímo nespojují závažnost protiprávního jednání s jeho dopadem. Skutečný dopad je jednou ze skutečností, od níž je třeba dokonce abstrahovat, pokud není měřitelná.

praxe jen proto, že v předchozích věcech zohlednila hospodářskou situaci v odvětví jako polehčující okolnost. Kartely totiž zpravidla vznikají v okamžiku, kdy odvětví zakouší těžkosti.

(viz body 462, 663)

(viz bod 447)

18. Pouhá skutečnost, že relevantní trh je v propadu a že některé podniky utrpí ztráty, nemůže být překážkou zavedení kartelové dohody ani uplatnění článku 81 ES. Mimoto ze špatné situace trhu nemůže vyplývat nedostatek dopadu kartelové dohody. Dohodnutá zvýšení cen totiž mohou umožnit kontrolovat nebo omezit pokles cen, čímž naruší hospodářskou soutěž.

19. Mezi posuzované skutečnosti v rámci závažnosti protiprávního jednání lze případně zahrnout objem a hodnotu zboží, které je předmětem protiprávního jednání, velikost a hospodářskou sílu podniku, a tím i vliv, jaký mohl vykonávat na trh. Z toho jednak vyplývá, že pro účely stanovení výše pokuty lze přihlídnout jak k celkovému obratu podniku, který vypovídá, byť jen přibližně a nedokonale, o jeho velikosti a hospodářské síle, tak k části tohoto obratu, jehož bylo dosaženo prodejem zboží, které je předmětem protiprávního jednání, a které tedy může vypovídat o jeho rozsahu. A jednak z toho vyplývá, že ani jednomu, ani druhému z těchto obrátů nelze přikládat přílišný význam ve srovnání s jinými posuzovanými faktory, takže stanovení přiměřené pokuty nemůže být výsledkem jednoduchého výpočtu založeného na celkovém obratu.

Mimoto Komise není povinna, když sankcionuje porušení pravidel hospodářské soutěže Společenství, posoudit špatný finanční stav dotčeného odvětví jakožto polehčující okolnost a nemusí nutně pokračovat v dodržování této

(viz bod 468)

20. Komise není při vymezení výše pokuty podle závažnosti a délky trvání dotčeného protiprávního jednání povinna uskutečnit výpočet pokuty na základě částek založených na obratu dotyčných podniků ani zajistit, v případě, že pokuty jsou uloženy několika podnikům účastnícím se téhož protiprávního jednání, aby konečné částky pokut, ke kterým výpočet vede pro dotyčné podniky, vyjadřovaly veškeré rozdíly mezi nimi, pokud jde o jejich celkový obrat nebo jejich obrat na relevantním výrobním trhu.

bylo v rozporu se zásadou rovného zacházení, pokud by se nevztahovalo na všechny dotčené podniky.

(viz body 504, 507, 511)

(viz bod 484)

22. Zohlednění odrazujícího účinku pokut uložených za porušení pravidel hospodářské soutěže Společenství při stanovení výchozí částky je nedílnou součástí poměrného vážení pokut v závislosti na závažnosti protiprávního jednání.

21. Pokud Komise rozdělí dotyčné podniky do kategorií za účelem stanovení výše pokut, musí být stanovení prahových hodnot pro jednotlivé takto určené kategorie soudržné a musí být objektivně odůvodněno. V rozsahu, ve kterém tyto skutečnosti, tedy její obrat vycházející z prodeje výrobku v Evropském hospodářském prostoru a podíly na trhu, mohou naznačit význam podniku, mohou být Komisí v tomto rámci zohledněny.

Komise může uložit vyšší pokuty podniku, jehož jednání na trhu vzhledem ke skutečnosti, že má na trhu určující postavení, mělo významnější dopad než jednání ostatních podniků, které se dopustily stejného protiprávního jednání. Takový způsob výpočtu výše pokuty odpovídá zejména potřebám, aby pokuty byly dostatečně odrazující.

Použití podílů na trhu mezi jinými skutečnostmi pro rozdělení podniků by

Zvýšení, pro odrazující účely, pokut uložených za porušení pravidel hospodářské soutěže není neslučitelné s uplatněním sdělení o neuložení nebo

snížení pokut, neboť tyto dvě skutečnosti jsou zjevně odlišné a jejich současné uplatnění nemůže být považováno za neslučitelné. Zvýšení pokuty pro odrazující účely je totiž součástí fáze výpočtu pokuty sankcionující protiprávní jednání, kterého se podnik dopustil. Poté, co je tato výše vymezena, sdělení o spolupráci následně směřuje k odměnění podniků, které se rozhodly s Komisí spolupracovat. Skutečnost, že se podnik rozhodne spolupracovat při šetření, aby mu byla snížena pokuta, která by mu byla uložena v tomto rámci, nikterak nezaručuje, že se v budoucnu nedopustí podobného protiprávního jednání.

Tato dvě zvýšení totiž nezohledňují tytéž skutečnosti.

(viz body 535–536)

(viz body 526, 540–541)

23. Komise může v rámci vymezení výše pokut za porušení pravidel hospodářské soutěže Společenství výchozí částku pokuty poprvé zvýšit z důvodu významu podniku na relevantním výrobovém trhu, poté podruhé zvýšit z titulu odrazení, přičemž zohlední veškeré aktivity podniku nebo skupiny, ke které patří, aby zohlednila jeho celkové prostředky.

24. Pokud se porušení pravidel hospodářské soutěže Společenství dopustilo více podniků, je třeba přezkoumat v rámci stanovení výše pokut závažnost účasti každého z nich, což zejména předpokládá prokázání jejich rolí v protiprávním jednání po dobu jejich účasti na něm. Z toho zejména vyplývá, že role „vůdce“ v případě jednoho nebo více podniků v rámci kartelové dohody musí být zohledněna pro účely výpočtu výše pokuty v rozsahu, v jakém podniky, které takovou roli zastávaly, musejí z tohoto důvodu nést zvláštní odpovědnost v porovnání s ostatními podniky. V souladu s těmito zásadami bod 2 pokynů přijatých Komisí o stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO, nazvaný „přítěžující okolnosti“, zahrnuje demonstrativní výčet okolností, které mohou způsobit zvýšení základní částky pokuty, mezi kterými je uvedena

zejména „úloha vůdce nebo podněcovatele protiprávního jednání“.

ného snížení výše pokut z důvodu polehčujících okolností.

(viz body 602, 624)

(viz body 561, 622)

25. Ačkoli okolnosti uvedené ve výčtu v bodě 3 pokynů o stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO patří nepochybně mezi ty, které Komise může v daném případě zohlednit, Komise není povinna z tohoto důvodu provést dodatečné snížení pokuty automaticky, jakmile podnik uvádí skutečnosti za účelem prokázání existence některé z takových okolností. Vhodnost případného snížení pokuty z důvodu polehčujících okolností musí být totiž posouzena z celkového pohledu s přihlédnutím ke všem rozhodným okolnostem. Komisi je tedy v případě neexistence kogentního ustanovení v pokynech, co se týče polehčujících okolností, které mohou být zohledněny, ponechán určitý prostor pro uvážení, aby celkově posoudila význam případ-

26. Existence hrozeb a tlaků na podnik nemění nic na skutečnosti a závažnosti porušení pravidel hospodářské soutěže Společenství a nemůže být polehčující okolností. Podnik, který se spolu s jinými účastní protisoutěžních aktivit, totiž může tlaky, jimž je vystaven, oznámit příslušným orgánům a podat ke Komisi stížnost podle článku 3 nařízení č. 17, místo aby se kartelové dohody účastnil. Tato úvaha platí vůči všem podnikům účastnícím se kartelové dohody, aniž by bylo třeba mezi nimi rozlišovat podle údajného stupně intenzity namítaných tlaků.

(viz body 638–639)

27. Ukončení protiprávního jednání, jakmile Komise zasáhla, je uvedeno mezi polehčujícími okolnostmi výslovně uvedenými

v bodě 3 pokynů o stanovování pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO.

za protiprávní jednání, které mělo krátké trvání, byly zvýhodněny podruhé.

(viz body 643–646)

Nicméně Komise nemůže být obecně povinna ani uplatnit pokračování v protiprávním jednání jako přitěžující okolnost, ani považovat ukončení protiprávního jednání za polehčující okolnost.

28. Ze znění části B písm. b) sdělení o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod vyplývá, že „první“ podnik nemusí poskytnout všechny poznatky prokazující všechny podrobnosti fungování kartelové dohody, ale že postačí, když poskytne určující poznatky. Tento text zejména nevyžaduje, aby poskytnuté poznatky byly samy o sobě „postačující“ pro vypracování oznámení námitek, či dokonce pro přijetí konečného rozhodnutí, kterým se konstatuje existence protiprávního jednání.

Krom toho jestliže k ukončení protiprávního jednání dojde před prvními zásahy nebo šetřeními Komise, uplatněním snížení by byla podruhé zohledněna délka trvání protiprávních jednání pro výpočet pokut v souladu s výše uvedenými pokyny. Jasným cílem tohoto zohlednění je právě přísnější potrestání podniků, které po dlouhou dobu porušují pravidla hospodářské soutěže, než podniků, jejichž protiprávní jednání byla kratšího trvání. Snížením výše pokuty z důvodu, že podnik ukončil své protiprávní jednání ještě před prvními šetřeními Komise, by tak subjekty odpovědné

Mimoto ze sdělení o spolupráci jasně vyplývá, že skutečnost, že byl podnik prvním, který poskytl určující poznatky, je významná pro uplatnění částí B a C, ale nikoliv části D, která nikterak neodkazuje a nepřiznává žádnou prémii za dřívější spolupráci jednoho podniku vzhledem k druhému.

(viz body 692, 697)

29. Snížení výše pokuty z důvodu spolupráce ve správním řízení je odůvodněno, pouze pokud chování dotyčného podniku Komisi umožnilo shledat existenci protiprávního jednání s menšími obtížemi a případně jej ukončit.

Příznání opatření výhradami nebo nejednoznačnými prohlášeními neznamenají skutečnou spolupráci a nemohou usnadnit úkol Komise, neboť vyžadují ověření. Je tomu tak tím spíše, pokud se tyto výhrady týkají délky trvání protiprávního jednání, prodejních kvót, podílů na trhu nebo výměny informací.

Komise má v tomto ohledu posuzovací pravomoc, jak vyplývá ze znění uvedené části D bodu 2 sdělení o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod.

(viz body 716–717)

Navíc a především může být snížení na základě sdělení o spolupráci odůvodněné pouze tehdy, pokud poskytnuté informace a obecněji jednání dotčeného podniku mohou být považovány v tomto ohledu za prokazující skutečnou spolupráci z jeho strany.

30. Interní dokumenty Komise týkající se řízení podle pravidel hospodářské soutěže Společenství se v řízení před soudem Společenství žalobcům neoznamují, s výjimkou případu, kdy to vyžadují výjimečné okolnosti projednávaného případu na základě vážných důkazů, které musí poskytnout žalobci.

(viz bod 736)